

ipsum quod est videre Verbi, hoc esse Verbum : et cito forte intelliges, quia illud quod dictum est : « Non potest » Filius a se facere quidquam, nisi quod viderit Patrem » facientem, » tale est, ac si diceret : Non esset Filius, nisi de Patre nasceretur. Sufficiat, fratres, novi id me dixisse, quod cogitatum forte aperiatur multis, sæpe verbis dictum forte obscuretur.

SERMO CXXVII¹.

De verbis Evangelii Joan. v. *Amen, Amen dico vobis, quia veniet hora, et nunc est, quando mortui audient vocem Filii Dei, et qui audierint, vivent, etc.*, necnon de verbis Apostoli, 1. Cor. 2. *Quod oculus non vidit, etc.*

I. SPES nostra, fratres, non de isto tempore, neque de hoc mundo est, neque in ea felicitate qua excæcantur homines qui obliviscuntur Deum. Hoc nosse primitus et christiano corde tenere debemus, non ad præsentis temporis bona nos factos esse Christianos; sed ad nescio quid aliud, quod Deus jam promittit, et homo nondum capit. De hoc enim bono dictum est², « Quod oculus non » vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, » quæ præparavit Deus diligentibus se³. » Ergo quia hoc bonum tam magnum, tam præclarum, tam ineffabile, non invenit hominem præceptorem, tenuit Deum promissorem. Nunc enim quod ei promissum est, homo cæcus

¹ Alias LXIV de verbis Domini. — ² Florus ad 1 Cor. II. — ³ 1 Cor. II, 9.

corde non percipit : nec ei potest ostendi in præsentem, quid ipse cui promittitur sit futurus. Quia et infans natus si posset verba loquentis intelligere, cum ipse loqui non posset, nec ambulare, nec aliquid agere, sed sicut eum videmus infirmum, jacentem, indignum opis alienæ, tantummodo intelligere posset eum qui sibi loqueretur, et diceret ei : Ecce sicut vides me ambulans, operans, loquentem, post paucos annos talis eris : attendens se et illum, quamvis quod promitteretur, videret; tamen suam considerans infirmitatem, non crederet, et videret tamen quod promittebatur. Nobis autem tanquam infantibus in hac carne atque infirmitate jacentibus, et magnum est quod promittitur, et non videtur : et erigitur fides qua credimus quod non videmus, ut mereamur videre quod credimus. Quicumque irridet hanc fidem, ut ideo putet non sibi esse credendum, quia non videt; quando venerit quod non credebat, erubescit; confusus separatur, separatus damnatur. Qui autem crediderit, segregatur ad dexteram, et stabit cum magna fiducia et lætitia inter illos quibus dicitur : « Venite, benedicti Patris mei, percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi. » Conclusit autem Dominus, cum hæc verba diceret, sic : « Ibunt isti in ambustionem æternam, justi autem in vitam » æternam¹. » Hæc est vita æterna, quæ nobis promittitur.

II. Quia amant homines vivere in hac terra, promissa est illis vita; et quia multum timent mori, promissa est illis æterna. Quid amas? Vivere. Hoc habebis. Quid times? Mori. Non patieris. Hoc sufficere visum est humanæ infirmitati, ut diceretur : Habebis vitam æternam. Capit hoc mens humana, utcumque ex hoc quod agit, quod futurum est capit. Sed quantum capit ex hoc

¹ Matth. xxv, 34 et 46.

parvo quod agit? Quia vivit, et mori non vult; amat vitam æternam, vult semper vivere, nunquam mori. Sed et illi qui torquebuntur in pœnis, velle habent mori, et non possunt. Non ergo magnum est diu vivere, aut semper vivere: sed magnum est beate vivere. Amemus vitam æternam: et ex eo noverimus quantum pro vita æterna laborare debemus, cum videmus homines amatores præsentis vitæ temporalis atque finiendæ, sic pro illa laborare, ut quando venerit metus mortis, quidquid possunt faciant, non ut auferant, sed ut differant mortem. Quantum homo laborat, quando mors imminet, fugiendo, latendo, quidquid habet dando, et se redimendo, laborando, cruciatus molestiasque sustinendo, medicos adhibendo, et quidquid aliud homo potest? Videte quia consumptis laboribus et facultatibus suis, ut aliquantum vivat, potest facere: ut semper vivat, non potest. Si ergo labore tanto, tanto conatu, tantis impendiis, tanta instantia, tanta vigilantia, tanta cura agitur, ut aliquantum plus vivatur: quomodo agendum est, ut semper vivatur? Etsi prudentes dicuntur, qui omnibus modis agunt, ut differant mortem, et vivant paucos dies, ne perdant paucos dies: quam stulti sunt, qui sic vivunt, ut perdant æternum diem?

III. Hoc solum ergo nobis promitti potest, ut dulcescat nobis utcumque munus Dei, ex hoc quod habemus modo: quia de munere ipsius habemus ut vivamus, ut salvi simus. Ponamus ergo nobis ante oculos talem vitam, cum promittitur æterna, ut removeamus ab illa quidquid hic molestum patimur. Facilius enim invenimus quid ibi non sit, quam quid ibi sit. Ecce hic vivimus, vivemus et ibi. Salvi sumus quando hic non ægrotaamus, neque aliquid dolet in corpore: salvi erimus et ibi. Et quando nobis bene est in hac vita, nullas pœnas patimur: nullas patiemur et ibi. Pone ergo hic homi-

nem viventem, salvum, nullas pœnas patientem: si et donaret quisquam ut semper sic esset, et hoc bonum non desineret, quantum gauderet? quantum extolleretur? quomodo se non caperet lætitia sine pœna, sine cruciatu, sine fine vitæ? Si hoc solum nobis promitteret Deus, quod dixi, quod modo, quibus potui, verbis descripsi et commendavi; quanti erat emendum, si venale esset, quantum dandum erat, ut emeretur? Sufficeret quidquid haberes, etiam si totum mundum possideres? Et tamen venale est: eme si vis. Nec multum exæstues de re magna propter pretii magnitudinem. Tantum valet, quantum habes. Ad aliquid ergo magnum et pretiosum comparandum parares aurum, vel argentum, vel pecuniam, vel fructus aliquos pecorum aut frugum, qui in tua possessione nascerentur, ut emereres nescio quid hoc magnum et præclarum, quo viveres in hac terra felix. Et hoc eme, si vis. Noli quærere quid habeas, sed qualis sis. Res ista te valet. Tantum valet, quantum es tu. Te da, et habebis illam. Quid turbaris? quid exæstuas? Numquid quæsiturus es te, aut empturus es te? Ecce tu qui es, qualis es, da te illi rei, et habebis illam. Sed malus sum, inquires, et forte me non accipit. Dando te illi, bonus eris. Ut huic fidei promissionique te des, hoc est bonum esse. Cum autem bonus fueris, pretium ipsius rei eris: et habebis, non quod dixi solum, salutem, incolumitatem, vitam, et sine fine vitam; non hoc solum habebis, adhuc alia tollo. Non ibi erit lassari et dormire: non ibi erit esurire et sitire: non ibi erit crescere et senescere; quia nec nasci erit, ubi integri numeri manent. Numerus qui est, ipse est; nec opus est ut augeatur, quia non ibi fit ut minuat. Ecce quanta tuli, et nondum dixi quid ibi erit. Ecce jam vita est, jam incolumitas est, jam nulla pœna, nulla fames, nulla sitis, nullus de-

fectus, nihil horum; et tamen nondum dixi: « Quod » oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis » ascendit. » Si enim dixi, falsum est quod scriptum est, » Quod oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor » hominis ascendit. » Unde enim ascenderet in cor meum, ut dicerem: « Quod in cor hominis non ascendit? » Creditur, et non videtur: non solum non videtur, sed nec dicitur. Quomodo ergo creditur, si non dicitur? Quis credit quod non audit? Si autem audit ut credat, dicitur: si dicitur, cogitatur: si cogitatur et dicitur, et in auribus hominum intrat. Et quia non diceretur nisi cogitaretur, et in cor hominis ascendit. Jam ecce ista quæstio tantæ rei conturbat nos, ut non possimus verbis explicare quæstionem. Quis explicat rem?

IV. Attendamus itaque Evangelium, modo Dominus loquebatur, et faciamus quod ipse dixit: « Qui credit in » me, inquit, transitum facit a morte in vitam, et in ju- » dicium non venit. Amen dico vobis, quia veniet hora, » et nunc est, quando mortui audient vocem Filii Dei, » et qui audierint, vivent. Sicut enim Pater habet vitam » in semetipso, sic dedit Filio habere vitam in semetipso¹. » Generando dedit: quia genuit, dedit. Filius enim de Pa- tre est, Pater non est de Filio: sed Pater Filii Pater est, et Filius Patris est Filius. Verumtamen Filius de Patre geni- tus, non Pater de Filio: et semper Filius; semper ergo geni- tus. Quis hoc capiat semper genitum? Omnis enim homo, cum audit genitum, occurrit illi: Ergo erat tempus, quando non erat iste qui genitus est. Quid ergo dicimus? Non sic: non erat tempus ante Filium, quia omnia per ipsum facta sunt². Si omnia per ipsum facta sunt, et tem- pora per ipsum facta sunt; quomodo possent esse tempora ante Filium, per quem facta sunt tempora? Tolle ergo

¹ Joan. v, 24-26. — ² Id. i, 3.

omnia tempora, semper cum Patre Filius. Si semper cum Patre Filius, et tamen Filius, semper genitus: si semper genitus, semper cum genitore erat qui genitus est.

V. Nunquam hoc vidi, inquires tu, aliquem generan- tem, et semper cum illo quem generavit: sed præcessit ille qui generavit, et secutus est tempore ille qui gene- ratus est. Bene dicis: Nunquam hoc vidi; quia hoc ad illud pertinet, « Quod oculus non vidit. » Quæris quo- modo dicatur? Non potest dici: quia « Nec auris audi- » vit, nec in cor hominis ascendit. » Credatur, et colatur. Cum creditur, colitur; cum colitur, crescitur; cum cres- citur, capitur. Adhuc enim in ista carne, quandiu pere- grinamur a Domino, ad Angelos sanctos, qui hæc vident, infantes sumus, lactandi fide, pascendi specie. Sic enim dicit Apostolus; « Quandiu sumus in corpore, pereгри- » namur a Domino¹. » Per fidem enim ambulamus, non per speciem. Venturi sumus ad speciem, quæ nobis sic promittitur per Joannem in Epistola ejus: « Dilectissimi, » filii Dei sumus, et nondum apparuit quid erimus². » Filii Dei sumus jam per gratiam, per fidem, per Sacra- mentum, per sanguinem Christi, per redemptionem Sal- vatoris: « Filii Dei sumus, et nondum apparuit quid eri- » mus. Scimus quia cum apparuerit, ei similes erimus; » quoniam videbimus eum sicuti est. »

VI. Ecce ad quid nutrimur capiendum, ecce ad quid nu- trimur percipiendum, comedendum: ut tamen quod come- ditur non minuatur, et qui comedit vegetetur. Nam modo cibus vegetat comedendo; sed minuitur cibus qui come- ditur: quando autem cœperimus comedere justitiam, co- medere sapientiam, comedere illum immortalem cibum, et nos vegetamur, et cibus ille non minuitur. Si enim no- vit oculus pasci luce, nec tamen minuit lucem; non enim

¹ 1 Cor. v, 6, 7. — ² 1 Joan. iii, 2.

minor erit lux, quia videtur a pluribus; plurium oculos pascit, et tamen tanta est quanta erat; et illi pascuntur, et illa non minuitur: Si Deus dedit hoc luci, quam fecit ad oculos carnis; quid est ipse lux ad oculos cordis? Si ergo laudaretur tibi aliquis cibus magnus, quem pransurus esses, parares ventrem: laudatur tibi Deus, para mentem.

VII. Ecce quid tibi dicit Dominus tuus: « Veniet » hora, inquit, et nunc est. Veniet hora, et ipsa hora » nunc est, quando: » quid? « quando mortui audient vocem Filii Dei; et qui audierint, vivent. » Qui ergo non audierint, non vivent. Quid est, « qui audierint? » Qui obedierint. Quid est, « qui audierint? » Qui crediderint et obtemperaverint, ipsi vivent. Ergo antequam crederent et obedirent, mortui jacebant: et ambulabant, et mortui erant. Quid valebant, quia ambulabant mortui? Et tamen si quis inter illos moreretur corpore, current, sepulcrum pararent, involverent, portarent, sepelirent mortui mortuum: de quibus dictum est: « Sine » mortuos sepeliant mortuos suos¹. » Tales mortui sic suscitantur verbo Dei, ut vivant in fide. Qui mortui erant in infidelitate, verbo excitantur. De ipsa hora dixit Dominus: « Veniet hora, et nunc est. » Verbo enim suo suscitabat mortuos infideles: de quibus dicit Apostolus: « Surge qui dormis, et exurge a mortuis, et illuminabit » te Christus². » Hæc resurrectio mentium est, hæc resurrectio interioris hominis est, hæc resurrectio animæ est.

VIII. Sed non ista sola est, restat et corporis. Qui resurgit in anima, bono suo resurgit in corpore. Non enim omnes resurgunt in anima: omnes resurrecturi sunt in corpore. In anima, inquam, non omnes resurgunt: sed qui credunt et obediunt: quia: « Qui audierint, vi-

¹ Matth. viii, 22. — ² Ephes. v, 14.

» vent. » Sicut autem ait Apostolus: « Non omnium est » fides¹. » Si ergo non omnium est fides, non omnes resurgunt in anima. Cum venerit hora resurrectionis corporis, omnes resurgent: boni sint, mali sint; omnes resurgent. Sed qui prius resurgit in anima, bono suo resurgit in corpore: qui non prius resurgit in anima, malo suo resurgit in corpore. Qui resurgit in anima, resurgit in corpore ad vitam: qui non resurgit in anima, resurgit in corpore ad pœnam. Quia ergo Dominus commendavit nobis resurrectionem istam animarum, ad quam omnes debemus festinare, in qua laborare ut vivamus, et vivendo usque in finem perseveremus; restabat ut commendaret nobis etiam resurrectionem corporum, quæ futura est in fine sæculi. Sed audite quomodo et ipsam commendavit.

IX. Cum dixisset: « Amen dico vobis, quia veniet » hora, et nunc est, quando mortui, id est, infideles, » audient vocem Filii Dei, id est, Evangelium; et qui » audierint, id est, qui obedierint, vivent, » id est, justificabuntur, et infideles jam non erunt: cum ergo hoc dixisset, quoniam vidit docendos nos esse et de resurrectione carnis, non sic relinquendos, secutus est, et ait: « Sicut enim habet Pater vitam in semetipso, sic dedit » Filio habere vitam in semetipso. » Hoc ad suscitandas mentes, hoc ad vivificandas mentes. Deinde adjecit: « Et potestatem dedit ei et iudicium facere, quoniam » Filius hominis est. » Iste Filius Dei, Filius hominis est. Etenim si Filius Dei, Filius Dei maneret, et Filius hominis non fieret, filios hominum non liberaret. Ipse qui fecerat hominem, factus est quod fecit, ne periret quod fecit. Sic autem factus est homo, ut maneret Filius Dei. Factus est enim homo suscipiendo quod non erat, non

¹ 2 Thess. iiii, 2.

perdendo quod erat : manens Deus , factus est homo. Accepit te , non consumptus est in te. Talis ergo ad nos venit , Filius Dei Filius hominis , faciens et factus , creator et creatus ; creator matris , creatus ex matre : talis ad nos venit. Secundum id quod Filius Dei est , ait : « Veniet » hora , et nunc est , quando mortui audient vocem Filii » Dei. » Non dixit , Filii hominis : veritatem enim commendabat , in qua æqualis est Patri. « Et qui audierint , » vivent. Sicut enim Pater habet vitam in semetipso , sic » dedit Filio vitam habere in semetipso : » non participando , sed « in semetipso. » Nos enim non habemus vitam in nobis ipsis , sed in Deo nostro. Ille autem Pater vitam in semetipso habet : et talem genuit Filium , qui haberet vitam in semetipso ; non fieret vitæ particeps , sed ipse vita esset , cujus nos vitæ participes essemus : plane ut haberet vitam in semetipso , et esset ipse vita. Ut autem fieret Filius hominis , a nobis accepit. Filius Dei in semetipso ; Filius hominis ut esset , a nobis accepit. De suo Filius Dei , de nostro Filius hominis. Quod minus est , a nobis accepit : quod plus est , nobis dedit. Nam et mortuus est ex illo quod Filius hominis est , non secundum illud quod Filius Dei. Mortuus est tamen Filius Dei : sed secundum carnem mortuus , non secundum Verbum quod caro factum est , et habitavit in nobis¹. Ergo quod est mortuus , de nostro mortuus est : quod vivimus , de ipsius vivimus. Nec ille potuit mori de suo , nec nos vivere de nostro. Hoc ergo tanquam Deus , tanquam unigenitus , tanquam generanti æqualis , commendavit nobis Dominus Jesus , quod si audierimus vivemus.

X. Sed « et potestatem , inquit , dedit ei et iudicium » facere , quoniam Filius hominis est. » Ergo ad iudicium illa forma ventura est. Forma hominis ventura est ad ju-

¹ Joan. 1, 24.

dicium : ideo ait : « Potestatem dedit ei et iudicium facere , quoniam Filius hominis est. » Iudex hic erit Filius hominis ; forma illa hic iudicabit quæ iudicata est. Audite , et intelligite : jam hoc Propheta dixerat : « Vi- » debunt in quem pupugerunt¹. » Ipsam formam videbunt , quam lancea percusserunt². Sedebit iudex , qui stetit sub iudice. Damnabit veros reos , qui factus est falsus reus. Ipse veniet , forma illa veniet. Hoc et in Evangelio habes : cum ante oculos Discipulorum suorum iret in cœlum , stabant illi et attendebant , et sonuit vox angelica : « Viri Galilæi , quid statis , etc. ³ » Hic Jesus sic veniet , quomodo eum videtis euntem in cœlum. Quid est , sic veniet ? In ipsa forma veniet. « Potestatem enim dedit ei iudicium facere , quoniam Filius hominis est. » Videte autem qua ratione hoc oportebat , et hoc rectum erat , ut iudicandi viderent iudicem. Iudicandi enim erant et boni et mali. « Beati autem mundo corde , quoniam ipsi Deum videbunt⁴. » Restabat ut in iudicio forma servi et bonis et malis ostenderetur , forma Dei solis bonis servaretur.

XI. Quid enim accepturi sunt boni ? Ecce jam dico , quod paulo ante non dixi ; et tamen dicendo non dico. Dixi enim quia erimus illic salvi , erimus incolumes , erimus viventes , erimus sine pœnis , erimus sine fame et siti , erimus sine defectu , erimus sine orbitate oculorum nostrorum. Totum hoc dixi : et quid habebimus plus , non dixi. Videbimus Deum. Hoc autem tantum erit , et tanta res erit , ut in ejus comparatione nihil sit totum. Dixi quod viventes erimus , quod salvi et incolumes , quod famem sitimque non patiemur , quod in lassitudinem non cademus , quod somnus non nos premet. Totum hoc quid est ad illam felicitatem , qua Deum videbimus ? Quia ergo

¹ Zach. XII, 10. — ² Joan. XIX, 37. — ³ Act. 1, 11. — ⁴ Matth. 5, 8.

Deus ipse ut est, modo ostendi non potest, quem tamen videbimus; ideo « Quod oculus non vidit, nec auris audivit¹, » hoc videbunt boni, hoc videbunt pii, hoc videbunt misericordes, hoc videbunt fideles, hoc videbunt qui habebunt bonam sortem in resurrectione corporis, quia habuerunt bonam obedientiam in resurrectione cordis.

XII. Ergo et malus Deum visurus est? de quo dicit Isaias: « Tollatur impius, ne videat claritatem Dei². » Ergo et impii et pii videbunt formam illam: et cum fuerit dicta sententia: « Tollatur impius, ne videat claritatem Dei; » restat ut circa pios et bonos impleatur quod Dominus ipse promisit, cum hic in carne esset, et videretur non solum a bonis, sed etiam a malis. Loquebatur inter bonos et malos, et conspicuus omnibus, Deus occultus, homo manifestus; Deus regens homines, homo apparens inter homines: loquebatur ergo inter illos, et dicebat: « Qui diligit me, mandata mea custodit; et » qui diligit me, diligitur a Patre meo, et ego diligam eum. » Et quasi diceretur illi: Et quid ei dabis? « Et ostendam, inquit, me ipsum illi³. » Quando hoc dixit? Quando ab hominibus videbatur. Quando hoc dixit? Quando et ab eis videbatur, a quibus non diligebatur. Quomodo ergo se ostensurus erat dilectoribus suis, nisi quia talem qualem non videbant dilectores sui? Ergo quia forma Dei servabatur, forma hominis ostendebatur: per formam hominis hominibus loquens, conspicuus et visibilis, et bonis et malis omnibus ostendebat se, dilectoribus suis servabat se.

XIII. Quando se demonstraturus est dilectoribus suis? Post resurrectionem corporis, quando tolletur impius, ne videat claritatem Dei. Tunc enim, cum apparuerit, similes ei erimus; quoniam videbimus eum sicuti

¹ 1 Cor. II, 9. — ² Isai. XXVI, 10, juxta LXX. — ³ Joan. XIV, 21.

est. Ipsa est vita æterna. Nam totum quidquid dicebamus, nihil est ad illam vitam. Quia vivimus, quid est? Quia salvi sumus¹, quid est? Quia videbimus Deum: magnum. Ipsa est vita æterna: ipse hoc dixit: « Hæc » est autem vita æterna, ut cognoscant te unum verum » Deum, et quem misisti Jesum Christum². » Hæc est vita æterna, ut cognoscant, videant, capiant, norint quod crediderant, percipiant quod nondum capere poterant. Jam videat mens, quod oculus non viderat, nec auris audierat, nec in cor hominis ascenderat: hoc illis dicitur in fine: « Venite, benedicti Patris mei, percipite regnum, » quod vobis paratum est ab initio mundi³. » Ibunt ergo illi mali in ambustionem æternam. Justi autem quo? In vitam æternam. Quid est vita æterna? « Hæc est vita » æterna, ut cognoscant te solum verum Deum, et quem » misisti Jesum Christum. »

XIV. Loquens ergo de futura resurrectione corporis, et non nos dimittens, ait: « Potestatem dedit ei et iudicium facere, quoniam Filius hominis est: Nolite mirari » hoc, quia veniet hora. » Ibi non addidit: « Et nunc est: » quia ista hora postea erit, quia ista hora in fine sæculi erit, quia ista hora novissima erit, in novissima tuba erit. « Nolite mirari, » quia hoc dixi: « Dedit ei potestatem et » iudicium facere, quoniam Filius hominis est. Nolite » mirari. » Ideo dixi, quia hominem ab hominibus oportet iudicari. Quibus hominibus iudicandis? Quos invenit vivos? Non solum. Sed quid? « Veniet hora, quando hi » qui sunt in monumentis. » Quomodo expressit carne mortuos? « Qui sunt in monumentis, » quorum jacent sepulta cadavera, quorum favillæ tectæ sunt, quorum ossa dispersa sunt, quorum caro jam non est, et tamen Deo integra est. « Veniet hora, quando omnes qui sunt in mo-

¹ 1 Joan. III, 2. — ² Joan. XVII, 3. — ³ Matth. XXV, 34.

« numentis audient vocem ejus, et prodient omnes. » Boni sint, mali sint, audient vocem, et exient. Rumpentur omnia vincula inferorum : omne quod periit, imo perisse putatur, restituetur. Si enim Deus fecit hominem qui non erat, non potest reparare quod erat?

XV. Puto quia cum dicitur : Deus mortuos suscitaturus est, non res incredibilis dicitur : quia de Deo, non de homine dicitur. Magna res est quæ fiet, et incredibilis res est quæ fiet. Sed non sit incredibilis, quia vide qui facit. Ille dicitur quod suscitabit te, qui creavit te. Non eras, et es ; et factus, non eris? Absit, ne credas. Mirabilius aliquid fecit Deus, quando fecit quod non erat ; et tamen fecit quod non erat ; et non creditur reparaturus quod erat, ab eis ipsis quos fecit quod non erant? Hoc est quod rependimus Deo, qui non eramus, et facti sumus? Hoc illi rependimus, ut eum resuscitare quod fecit non posse credamus? Hæc est merces, quam illi reddit creatura sua? Ideo te feci, dicit tibi Deus, o homo, antequam esses, ut non mihi credas futurum te esse quod eras, qui potuisti esse quod non eras? Sed ecce, inquit, in sepulcro quod video, favilla est, cinis est, ossa sunt : et hoc item accipiet vitam, cutem, pulpas, carnem, et resurget? quid, favilla ista, ossa ista, quæ video in sepulcro? Vel in sepulcro vides favillam, vides ossa : in utero matris tuæ nihil erat. Hoc vides, vel favilla sunt, vel ossa sunt : tu antequam esses, nec favilla erat, nec ossa erant : et tamen factus es, cum omnino non esses : et non credis, quia ossa ista, (quoquo modo sunt, qualiacumque sunt, sunt tamen) recipient formam quam habebant, cum tu acceperis quod non habebas? Crede : quia si credideris hoc, tunc suscitabitur anima tua. Etsi suscitabitur anima tua nunc ; « Veniet hora, et nunc est : » tunc bono tuo resurget caro tua, quando veniet hora, ut omnes qui sunt in monumen-

tis, audiant vocem ejus, et prodeant. Non enim quia audis et prodis, jam gaudere debes : audi quod sequitur : « Qui bona egerunt, in resurrectionem vitæ : qui autem » mala egerunt, in resurrectionem judicii⁴. » Conversi ad Dominum, etc.

SERMO CXXVIII².

De verbis Evangelii Joan. v. *Si ego testimonium perhibeo de me, etc.* deque verbis Apostoli, Galat. v. *Spiritu ambulate, et concupiscentias carnis ne perfeceritis. Caro enim concupiscit, etc.*

I. AUDIVIMUS verba sancti Evangelii, et hoc potest aliquem permovere, quod ait Dominus Jesus : « Si ego » testimonium perhibeo de me, testimonium meum non » est verum³. » Quomodo ergo non est verum testimonium veritatis? Nonne ipse est qui dixit : « Ego sum via, » et veritas, et vita⁴? » Cui ergo credendum est, si veritati non est credendum? Profecto enim non vult credere nisi falsitati, qui non eligit credere veritati. Dictum est ergo hoc secundum ipsos, ut sic intelligas, et ex his verbis hunc sensum concipias. « Si ego testimonium perhibeo » de me, testimonium meum non est verum, » id est, sicut putatis. Ille enim noverat verum esse de se testimonium suum : sed propter infirmos, propter incredulos, propter non intelligentes, sol lucernas quærebat. Fulgorem quippe solis lippitudo eorum ferre non poterat.

II. Ideo quæsitus est Joannes, qui testimonium per-

¹ Joan. v, 29. — ² Alias XLII, de verbis Domini. — ³ Joan. v, 31. — ⁴ Id. xiv, 6.